

● Беш йилликнинг зарбдор оидмлари

1.300
МИНГ СЎМЛИК

Ноябрь ойининг бошидан буён 2-тигувчилик фабрикасининг барча цехларида беш йилликнинг сўнги — юбилей йили ҳисобига буюмлар реализация қилинмоқда. Фабрика октябрь ойи маҳсулот реализация қилиш пиланини ошириб адо этди ва область матбуот жамиятларига 43 минг донга қўйлақ сотди.

Маҳсулот реализация қилиш тўрт йиллик пилани уч йилу ўн ойда бажарилиди.

Беш йилликнинг ўтган даврида планга қўшимча 1 миллион 300 минг донга қўйлақ ишлаб чиқарилди.

ИМКОНИАТЛАРДАН ҲОИДАЛАНИБ

«Доҳий юбилейига муносив армуғонлар билан борамиз!» — пойтахтимиздаги 2-трамвай депонсининг коллективни ана шундай шир остида меҳнат қилмоқда. Дено вагон ҳайдовчилари ва кондукторлари ўртасида узаро социалистик мусобақа тобора қизгин тус олаётир. Қирқдан ортиқ ишчи эса келаси йил ҳисобига меҳнат қилмоқда. Депонинг Солихова, Клименко, Улукхўжаев, Муталова сингари гайратли кондуктор ва вагон ҳайдовчилари пассажирлар ташини йиллик пиланини аллақачон бажариб қўйишган эди. Шу қўйлақларда улар юбилей йили ҳисобига ишлапти.

● ДУСТЛИК
ИПЛАРИ
МУСТАҲКАМ

ПОЙТАХТЛАР ҲАМКОРЛИГИ

Кеча

қўйиш Арманистон пойтахти Ереванга шаҳардаги технологик таъриба ва конструкторлик бюроси мутахассисларидан В. А. Синцер, Н. В. Гравча, Ю. А. Загвоздин ва бошқалар жўнаб кетдилар.

Бюро коллектив Арманистонда қад қўтарган манший жимзат химия заводи учун янги станоклар лойиҳасини чиқиб беришди. Бу станоклар тайёр буюмларни қозғата ўради.

Мутахассислар Ереванда бир неча кун бўлиб, станокни ўрнатишда ёрдам берадилар.

Тошкентликлар пахта далаларида

ҲИММАТ

Тошкентдаги пахта тозалаш саноати марказий илмий-техникари институтини ҳодимлари ва эксперименталь механика устaxonаси ишчиларидан ташкил қилинган бир гуруҳа ҳашарчилар Сирдарё областининг Киров районидagi «Большевик» совхозининг 4-бўлимида хирмонга «оқ олтин» териб тўкмодалар.

Институт ва устaxonа ҳодимлари ҳар кун 3-4 тоннадан пахта тоширмамоқдалар. Ҳозиргача ҳашарчилар 40 тоннадан ортиқ «оқ олтин» теришди. Термичилардан И. Нурдодов, Э. Мирзоатов, Ҳ. Урмонов ва бошқалар ҳар кун хирмонга 50-60 килограмдан «оқ олтин» тўкишпти.

ПАХТАКОРЛАР ҚУЗУРИДА

Яқинда Охунбобоев номли ёш томошабинлар театрининг санъаткорлари пахта далаларида явлон уратган «оқ олтин» миришкорлари ва пахтарлик термичилар қузурида бўлишти. Пойтахтлик санъаткорлар қишлоқ хўжалик ҳодимлари акадeмик шонир Гафур Ғуломнинг «Шум бола» асарига асосда ишлаган спектаклдан парчалар кўрсатишди.

Бундан ташқари пахтакорларга бошқа бир неча асарлардан ҳам парчалар кўрсатилди.

Тошкент газеталарида

● 15 ноябрда Союз Иттифоқида ернинг навбатдаги сўнги йўзиди «Космос-310» учирди. Йўздош ичига космик фазони тадқиқ этишни давом эттириш

учун мўлжалланган илмий аппаратлар ўрнатишган.

● Ўзбекистон паррандачилари давлатга тухум сотиш йиллик пиланини муддатидан олдин бажардилар.

ТОШКЕНТ ОКШОМИ

18
4-йил чилиши.
НОВАБРЬ 1969 й.
СЕШАНБА
№ 270 (1033)
ВАҲОСИ 2 ТИЙИ

ЎЗБЕКИСТОН КП ТОШКЕНТ ШАҲАР КОМИТЕТИ ВА ТОШКЕНТ ШАҲАР СОВЕТИНИНГ ОРГАНИ

САМАРҚАНД БУЮРТМАСИ

Тошкент мармар заводи коллективни шу ойдан бошлаб қадимий ва навқирон Самарқанд буюртмасини бажаришга киришди. Корхона коллективни шаҳардаги янги аэровокзал, «Интурист» меҳмонхонаси, маъмурий ва бошқа би-

нолар учун мармар ҳамда гранит плиталарини ишлаб чиқариб, жўната бошлайди.

Шунингдек, мармар ишловчилар Бухоро буюртмаларини ҳам шараф билан бажармоқдалар.

Михайл Фершайт ихтисослаштирилган ремонт-ишлаб чиқариш корхонасининг 1-механика цехида иш бошлаганига 20 йилдан ошди. У ҳозир олий разрядли фрезерчи бўлиб ишламоқда.

Суратда: М. Фершайт тўрт пилделай ўйма станокни божармоқда.

Л. Глауберзон фотоси.

Шаҳримизнинг марказида В. И. Ленин музейи қурилиши жадал суръатлар билан олиб боришмоқда.

СУРАТДА: шу табаррук даргоҳини қуришда фаол иштирок этган «Сибирпугатмонтаж» бошқармасининг зарбдор монтажчилари (чапдан ўнгга) В. Гаврилов, В. Михайлов, П. Бондарь ва Б. Соболев.

М. Нуридинов фотоси.

● Бир корхона янгилликлари

Зарбдорлар меҳнати

Октябрь ойида планга қўшимча 67 минг сўмлик металл конструкциялар, ностандарт ускуналар, тўлиқ, пўлат қўймалари ишлаб чиқарган ва реализация қилган 1-ремонт-механика заводининг коллективни ноябрь ойида зарбдорларча меҳнат қилди.

Йиллик топириқини муддатидан илгари бажариш учун курашган коллектив. Ноябрь ойида 450 минг минг сўмлик, IV кварталда бир миллион 457 минг сўмлик товар маҳсулотни реализация қилганга аҳд қилди.

Доҳий юбилейига

В. Васильев бошлиқ автокран цехининг коммунист В. Туровский бошлиқ йиғувчи-слесарлар бригадаси ақойиб ташаббус бошлаб берди.

«СМК-10» автокранлари йиғиш бригадасининг 14 аъзоси В. И. Ленин туғилган кунининг 100 йиллиги парадига бошланган умумхалқ социалистик мусобақасига қўшилиб ишдан бўш вақтларда тежаланган материаллар ҳисобига ҳақ олмасдан битта СМК-10 автокранни йиғиб беришга қарор қилди.

Бригаданинг бу ватанпарварлик ташаббуси завод партия, касаба союз комитети ва маъмуриятнинг қўшма мажлисида маъқулланди. Автокранлар учун детал-

лар ишлаб чиқарувчи ва бошқа цехларнинг коллективлари В. Туровский бригадаси бошлаб берган ташаббусга қўшилдилар.

6 тонна пўлат

Комил Ҳасанов бошлиқ металл қуво цехининг пўлат эритувчиси, коммунист Леонид Пермяков цех коллективини 1970 йил 11 апрелда Коммунистнинг шаъналикка чиқишга даъват этди.

Цех коллективни 11 апрель кунини тежаланган металллар ҳисобига ҳақ олмасдан 6 тонна пўлат детал эритиб, 6 тонна пўлат детал тайёрлашга сўз берди.

13 таси тайёр
Завод конструкторлари бош конструктор Василий Анненков бошчилигида шу-

йил корхонада «СМК-10» автокран ишлаб чиқариш иш бўлига қўйилди.

Бунинг учун Иваново механика заводида ишлаб чиқарилаётган пўлатли кранлар асос қилиб олинди. Бош технолог Борис Смолин икки слесарь билан бирга Иваново механика заводида бориб, автокранлар ишлаб чиқаришнинг ўзгариш, Машинанинг чизмалари олиб келиниб, завод шаронтида 10 топпа юк кўтарадиган автокранлар ишлаб чиқариш ўзлаштирилди.

Дастлабки 13 та автокран тайёрланиб, Ўзбекистондаги қурилишларга жўнатилади. Автокранчилар ноябрь ойида яна 2 та кран тайёрлаб беришга аҳд қилдилар.

Байроқ — ғолиб цехда

Завод касаба союз комитети корхонадаги 13 та цех коллективининг учинчи нвартада ва октябрь ойида қилган меҳнатига яқин асари.

Завод партия, касаба союз ташкилоти цехлараро кўчма Қизил байроқни Е. Юсупов бошлиқ электр ускуналар ремонт цехининг коллективига тақдим этди.

● Зангори экранда

ШАҲАРЛАРНИНГ МУЗИКА ТУРНИРИ

Телеомошабини л а р Марказий телевидение студияси мамлакатимизда ташкил қилган шаҳарларнинг музика турнирини катта қизиқиш билан кузатишлар.

Кўрсатишларда Соци, Оренбург ва бошқа шаҳарлардаги ба-

дий ҳаваскорлик коллективлари чиқдилар. Музика турнири жорис ҳар бир кўрсатишдан кейин ўз фикрини маълум қилипти. Телеомошабинлардан ўнлаб хатлар олинапти.

Ўтган шанбада телеомошабинлар Ленин-

град ва Тошкент шаҳри бадий ҳаваскорлик коллективлари мусобақалашган кўрсатишни зўр қизиқиш билан томоша қилдилар.

Шаҳарларнинг музика турнири давом этапти.

● Олимлар — қишлоққа

СУҒОРИШ АВТОМАТИКАСИ

«Средагипро во д-хлосон» институтининг коллективни пахтачилик янада юксалтириш мақсадига республика Мирзачўли ва Жиззах, Қарши чўллари, Сурхон-Шоғобод массивларини ўзлаштириш ва сўғоришнинг комплекс лойиҳасини амалга оширмақда. Мазкур жойларда яқин йиллар ичида замонавий, энг

янги техника билан ускуналган сўғориш системалари қурилади.

Институт лойиҳачилари сув тақсимоти автоматлаштириш ва телемеханизация лойиҳасини жорий қилиш, сўғориш усуллари ва техникани тақдирларига айлантира аҳамият бермоқдалар. Сўғориш системалари

автоматлаштириш икки йўналишда: электр билан ҳаракат қилтириладиган қурилмалардан фойдаланиш (электроводоматик) ва сув билан ҳаракат қилтириладиган қурилмаларни қўланиш (гидравлика) билан олиб борилади.

Сувнинг дистанцион ҳисобини олиб боришда ирригация система-

лари қурилмаларини назорат қилиш ва бошқариш учун телемеханика қурилмалар қўланилади.

Институт юз гидравлик қурилмалардан автоматик гидротехника иншоотларининг лойиҳасини чиқиб бўлади. Булардан қўллари Мирзачўлининг янги ўзлаштирилган ерларига қурилади.

Институт лойиҳаси бўйича Тошкент қали. Каттақўрғон сув омбори ва бир қатор бошқа муҳим объектлар системасида автоматика ва телемеханика жорий қилинмоқда. Дренажни қулуларнинг автотелемеханизациялаш системаси институт инженерлари томонидан муваффақият билан ишлаб чиқарилмоқда.

М. ТЕРИТСКИЙ, «Средагипро во д-хлосон» институт директори.

ТАЙЁР МАСАЛЛИҚЛАР БЎЛИМИ

Шога Руставели кўчасидаги гастроном ҳузурида тайёр масаллиқлар ва кулинария маҳсулотлари бўлими очилди. Бу ерда унда тайёрланадиган ҳар хил таомлар учун рангбаранг масаллиқларни сотиб олиш мумкин.

Фрунзе район ошхоналар трестига қарашли 5-ошхонанинг ишлаб чиқариш мудири А. Газитуров бундай деди:

— Янги бўлим пазанда аёлларга жуда ҳам манзур бўлади. Улар ўзларининг талаблари билан бизни шошириб қўйишмоқда. Бу ерда пиширилган картошка, сабзи, лавлагилар бор. Улардан яхлигини винегрет тайёрлаш мумкин. Аниққа палов учун мўлжалланган масаллиқлар харидорбон бўлади.

СУРАТДА: янги бўлимда савдо пайти.

ЧЕМ ЭЛАРДА

ИНДИРА ГАНДИНИНГ АЙТГАНЛАРИ

ДЕХЛИ. 17 ноябрь. Индиянинг бош вазирининг Индира Ганди кеча гапириб, Ҳиндистон икки йиллик нонгресс партиясининг ичиди ва партиядан ташқарида бош.

ланган курашда «халқ шубҳаси» халқнинг ўзи гапириб, Ҳиндистон икки йиллик нонгресс партиясининг ичиди ва партиядан ташқарида бош.

хукуматларининг касаба союзи ташкил этган митингга сўзлаган шу нутқида «Ҳиндистон халқи ўз мамлакатини гуллаб-йўнаб турган зўр давлатга айлантира олади» деб ишонч билдирди.

«АПОЛЛОН-12»НИНГ УЧИШИ

НЬЮ-ЙОРК, 17 ноябрь. «Аполлон-12» космик кемаси Ой томон учинчи муваффақиятли давом эттирмоқда. 16 ноябрь Москва вақти билан 00-соат 39 минутда «Ер-Ой» трасса-

сининг ярмини босиб ўтди.

Кеча кечаси, «Аполлон-12» немадан теледидео эшитиришининг иккинчи сеансини ўтказди, шунингдан учини траекториясини тўғрилай ол-

ди. Траектория тўғрилай олингандан кейин юсмонлар кабинани суғуриб-тозалаб, соқолларини олиб, бир оз вақт эспандер ёрдамида жисмоний машнлар қилиш билан шуғулландилар.

Космонавтларнинг дам олиш вақти кеча соат 14-22 минутда бошланди.

ЧССР, 1970 йилнинг баҳорида Япониянинг Осака шаҳрида бутун жаҳон «ЭКСПО-70» кўргазмаси очилди. Чехословачия расмийлари ва ҳайкалтарашлари ана шу кўргазмадаги ЧССР павильонини безайдиган буюмларни тахт қилиб қўйдилар. Суратда: расмис Ладислав Олива «ЭКСПО-70» кўргазмасига юборилган биллур идишларни кўздан кечиришмоқда.

ЧТК—ТАСС фотоси.

ДАҲА БУЊЁДКОРЛАРИ

Ўлим тушиб қўрал дағи зардорлардан. Шахримизнинг шимолий томони — 4-ўй-жой шаҳарчасига бориб қолдим. Даҳа жамолга суқлашиб оқарганман, кўзларим ўнгиде ажайиб шаҳарча жонда қиларди. Бир йил ичиде шунча ҳазариб кетипти-и! Қатор-қатор кўракминолар, янги асфальт ётирилган кўчалар, ҳаммаси инсон меҳнатининг зийнати. Маия, кенг саҳил Лисунов кўчаси бағридан тинимсиз машиналар зулузу ўтипти.

Кўча бўйлаб юраётган кўзларим тиккайган, сувоқ ишларни қўзғатган бонига тушди. Ўша ёққа буралдим.

Уй ичига киринг, бошлиқ ўша ёқалар, янаво берди қориница тийиблаётган аёл.

Прораб Гасмахов Тинанов бригадалари ишнинг қўздан кечириб юрган экан. У қўйида тилларни айтди:

— Коллективимиз Чкалов номи аяна, ция заводига қарашли капитал қурилиш бошқармаси иштиери.

С. ҚУЧҚОРОВ,
студент.

Шахримиздаги барча саноат корхоналари ва қурилиш ташкилотларининг ишчилари қатори Тошкент тепловоз депозитининг темир йўлчилар коллективини ҳам беш йиллик тошхирларнинг мўддатидан илгарини адо этиш учун баракали меҳнат қилляпти.

Суратда: депозитини пешкадам тепловоз машинистларидан А. Исмаилов.

М. Нуриддинов фотоси.

● Ленинча меҳнат вахтасида

КУМУШ ТОЛАЛАР ЖИЛВАСИ

Кузнинг шу долзарб кунларда Охунбобоев номи 1-пахта заводи-нинг катта дарвозаси факат тун яриқдан оғ-гандатига берилди. Эрта тонгдан эса пр-цепларга «оқ олтин» ҳо-силнинг орган трактор-лар, «Колхозда» автома-шиналар етиб келади. Темир дарвозани ички томонга ланг очган дар-возабон уларни очик чеҳра билан кутиб қол-ган:

— Уйим, пахта дала-лардами ҳи қандай кет-ляпти, ҳоҳлининг тағи мўлми, деб албатта сў-раб қўяди.

Бу масала шу кунлар-да заводнинг барча меҳ-нат ахлини қўзғатир-моқда. Дарвозадан ик-нари кириш билан ик-ки йида уларни торози. Чап томондаги торозига юк-ли машина келиб тў-тайди. Завод қошдаги тайерлов пунктининг баш товархўюси У. Қо-рабеков Оржоникидзе раёнининг пахтакорла-ри етиштирган ҳоҳлини қабул қилиб олмақда.

— Масалан, «Ўзиз Ўз-бенкитон» колхозини олиб қўрайлик, — дейди Усмон Қорабеков. Бу коллективга 4500 тонна «оқ олтин» етказиб бе-риш мақсадига бун-нуч-тайратини сафарбар этган. Колхознинг илгор Жаббор Шамиев бош-лиқ 11-бригада азамат-ларни йиллик шунини ба-жариб, шу кунларда мамбурият ҳисобига хо-сил тошхирмоқда.

Заводнинг жойларда 10 та тайерлов пункт бор. Улар тўла меҳани-зацияланган бўлиб, Южор Чирчик, Эрта Чирчик ва Оржоникидзе раёни пахтакорларига хизмат қилмоқда. Пахта терим мавсуми бош-лангандан бун бу тай-ерлов пунктларига 45 минг тоннадан зиёд хо-сил тўқилди. Улар кет-ма-кет завод омборла-рига келтирилмоқда.

Биз, қорхона бу йил-ги мавсумга қандай тай-ергарлик қўйганим, пах-тани қабул қилиб олиш ва уни қайта ишлаш иш-лари қандай йўлга қўй-илгани билан қизиқамиз. Бу саволимизга завод бош иккенири Ж. Хо-жиев муфассал жавоб бериб, ёз даврида қор-хонанинг барча участка-лари капитал ремонтдан чиқарилгани, давлат қа-бул комиссияси ҳона-ларининг ва усқуналар-нинг ҳолатига ало баҳо берганини айтди. Хул-лас, дастлабки «оқ ол-тин» тоналари келиб тушган 22 сентябрь кун-и барча агрегатлар тўла қувватда ишлашга тах-т эди.

Қорхона территорияси унча катта бўлмасо-да, ҳаммаёққа асфальт ё-тирилган. Ҳоҳли сатҳи-да соқиллиб ётган бир-ча ноқоқ ҳам пахтаи кў-райси, ҳаммаёқ озода. Тўрта улка омборга тўқилган пахта ероти-ни қорқоқ тўралар орқали хаво ёрдамида пахта то-залаш цехига узатилиб-турибди. Бу ерда ҳам аёш 12 та кучан агре-

га татқимланаяпти. Шундан кейин ёйи-и жойлашган лент-жон-цехига ўтказилмоқда. Қаторлашиб турган жон-шиналарни пахтадан чи-гитин ажратмоқда. Лин-тер машиналари калта-тонали лентлар тайер-лаб бермоқда. Пахта-лардан ажратилган ку-муш толалар жилава-либ турибди.

Цехлардаги машина-лар кишининг қўзини толқитишмайдиған ранг-ларга бўйланган. Қорхона ишчилари ҳақ ва дав-лат мулкнинг қўз қора-чилидан асрамоқдалар.

Қорхонада иш жа-дал. Хар кун 230—240 тоннадан пахта қайта ишланмоқда. Тайер то-ланган тола ва лентлар кетма-кет саноат кор-хоналарига йўнатилиб-турибди. Пресслаш цехи-дан чиқатган кумуш то-лалар тойн контейнер-ларга жойланиб, маши-наларга ортиб турилиб-ди. Уларнинг катта қис-ми Тошкент-тўқимачилик комбинатига, қўдан бир қисми эса темир йўл орқали Россия Федера-циясига йўнатилмоқда.

Утган ойда қайта иш-ланган 8072 тонна пахта толасининг 6 минг тон-надан ортиғи тўқимачи-лик комбинатига юбо-рилди. Бундан ташқари мамлакатимиз химия са-ноатига юзлаб тонна лент, Янгйўл ё-моё за-водига минглаб тонна чи-гит етказиб берилди.

Пахта тозаловчилар байрам арафасида зарб-

да бўлиб, «Совет студ-дентининг маънавий қифаси» деган темада суҳбатлар ўтказди.

Профессор Э. Юсупов «Ленин ва Шарқ» тур-кумида суҳбатлар ўт-казди. Хиндистон ва Покистон савҳатдан олган таассуротларини таъриб берди.

Институт профессори З. Нуриддинов, до-центлардан П. С. Қот-лар, Н. М. Маллаев, Р. Норжигитов, Х. Йўдо-шев ва бошқалар ҳам студентларни қизик-тирган масалалар бўй-ида суҳбатлар ўтказди-лар.

Шунингдек, институт гартия ташкилот доҳий тутилган куннинг 100 йиллиги олдидан «Ле-нин гоҳларига содиқ-ми?» деган мавзуда ке-чалар, баҳслар уюш-тирмоқда. Бундай ке-чалар филология, кутуб-хонашўнослик ҳамда музика ва ашула фа-культетларида ниҳоят-да қизиқарли ўтляпти.

— Савҳоз ишчилари билан студентлар ҳам-корлиги тўғрисида гапи-риб бера оламизми!

— Ҳа, студентлар «оқ олтин» далаларида жа-лон уриб пахта териш билан бирга савҳоз

ТОЛМАС РЕВОЛЮЦИОНЕР

С. В. Косиор туғилган куннинг 80 йиллиги

Шу йил 18 ноябрда Совет Иттифоқи Коммунист партияси ва Со-вет давлатининг меҳнур ар-боби, оташин ташкилотчи, партиянинг содиқ фарзанди, 1907 йилдан КПСС аъзоси Станислав Викентьевич Ко-сиор туғилганга 80 йил тўлди.

С. В. Косиор Седлецкий губерния-сининг Венерова деган жойи (ҳоз-ирги Польша Халқ Республикасида) поляк деҳқон оиласида туғилди. Кўп боли оилани боқиб қийинлиги қабабли, уларнинг онаси Донбассга қўчиб ўтди. Ёш С. Косиор отаси билан бирга Сулин металлургия за-водига ишлаш бошлади.

С. В. Косиор биринчи марта иш-чиларнинг оғир меҳнати, ёмон иш ш-ароити, ҳуқуқсизлиги тўғрисида аёл-ган варақа билан шу ерда танишди. Заводдаги тақрибли ишчилар унинг сезгирлиги, ҳаракатчанлигини сезиб, сиёсий тўғаракка тортдилар. Тў-ғаракка маҳаллий пропагандистлар-дан ташқари РСДРП Росток комите-тидан ҳам вакиллар келиб, машгу-лотлар ўтказарди. Машгулотларда Россия ва бошқа мамлакатлардаги ишчиларнинг аҳоли, партиянинг ва-зифалари каби масалалардан таш-қари, К. Маркс, Ф. Энгельс, В. И. Ле-ниннинг асарларини ўрганишга ҳам аста-секин ўтилади.

Косиор 1907 йили большевиклар партияси сафига кирибди, бу вақтда уларнинг оиласи Лодзис шаҳрига қўчиб ўтиб (ҳозир Лувиск область, Коммунарск шаҳри) Донец-Юрскс-кий заводига ишлаган эди. Салдан кейин Косиорни завод партия коми-тетига аъзо қилиб сайладилар. У нелегал мажлислар ўтказиш, сиёсий тушунтириш каби тошхирларнинг бажарибди, бироқ тезда полиция ку-лига тушиб, уч ой қамоқда ётиб чи-кади. Шундан кейин у «қора рўйхат-га» тушиб, ишга жойлашиб айна-ишига, бошқа партия арбоблари ва

қийинлашди. Муҳтолиқ уни бир йилдан ортиқроқ этикдўзлик устахо-насида ишлашга мажбур қилди.

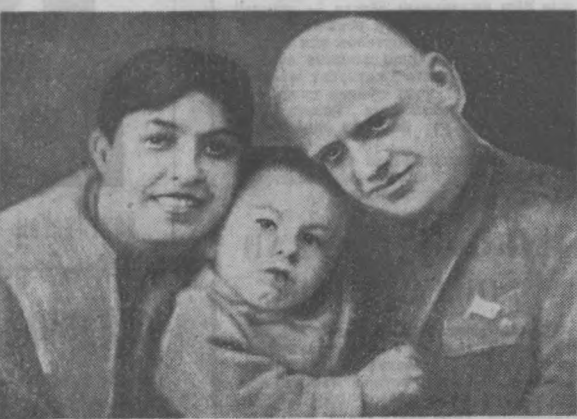
С. В. Косиор 1917 йил февраль революциясидан кейин дастлаб Ир-кутска ва ундан Петроградга келиб, яна партия ишига берилиб кетади.

С. В. Косиор В. И. Лениннинг Пе-троградга қайтиб келишини барча революционерлар ва ишчилар қа-тори ортиқиб кутарди. Ниҳоят уни Финляндия вокзалда кутиб олиш маросимда катнашди ва В. И. Ле-ниннинг «Яшасин социалистик рево-люция!» деган хитобини эшит-ди. Шундан кейин у В. И. Ленин-нинг апрель тезислари тўғрисида Нарва-Петроград райони большеви-клари орасида ва бошқа жойларда доқладлар қилди. Бу даврга келиб Косиор ўзининг оташин нотки, жанго-вар ташкилотчи эканини аққол кўр-сатга бошлади. Шу сабабли 1-муму-шаҳар партия конференциясида РСДРП(б) Петроград комитети тас-тавиб, сўнгра эса РСДРП(б) Петроград комитети ижроия комис-сиясига аъзо қилиб сайланди.

В. С. Косиор Октябрь курулди қўз-ғолонини тайерлаш, ўтказиш ишига ақтия катнашди. Октябрь революция-сидан кейин Красновнинг Петроград-ге юришини дағи этишга ҳам ўзи-нинг муносиб ҳиссасини қўшди. Бу вақтга келиб С. В. Косиор қўлига В. И. Ленин имзо чеккан Ҳарбий-Ре-волюцион қўмуш аъзоси деган гу-воҳнома берилди.

1919 йил мартда бўлиб ўтган Ук-раина Компартиясининг III-съездида Косиор Марказий Комитет состави-га, апрелда Марказий Комитетга секретари, июнда эса Марказий Ко-митет сиёсий бюросига аъзо қилиб сайланди.

Умуман Косиор Украинани ички ва ташқи душманлардан тозалаш айнаишига, бошқа партия арбоблари ва

Суратда: С. В. Косиор ўғли ва рафиқаси Елизавета Сергеевна билан.

ҳарбий қўмондонлар қатори катта ҳисса қўшди. Вақтинча оккупация қи-лган жойларда яшириниш таш-килотини қўзғатишга кандидат, 1930 йилдан эса сиёсий бюрга аъзо қилиб сайла-ди. Шу билан бир қаторда СССР Марказий Ижроия Комитети Прези-дентининг аъзоси ҳам бўлган. У Ко-митетнинг VI ва VII Конгресслари-га делегат бўлиб катнашди.

Совет ҳалқи Коммунист партия-си билан Совет давлатининг аққол ар-боби, оташин ташкилотчи, бутун оғли-ли ҳаётини халқ хизматида бағишлаган Станислав Викентьевич Косиорнинг порлоқ хотирасини ҳуқур ҳурмат би-лан тилга олади ва эъзозлайди.

С. В. Косиор партиянинг XII—XVII съездларининг делегати, XIII—XVII съездларда Марказий Комитет аъ-зоси қилиб сайланди. 1927 йилдан бошлаб ВКП(б) МК сиёсий бюроси аъзоллигига кандидат, 1930 йилдан эса сиёсий бюрга аъзо қилиб сайла-ди. Шу билан бир қаторда СССР Марказий Ижроия Комитети Прези-дентининг аъзоси ҳам бўлган. У Ко-митетнинг VI ва VII Конгресслари-га делегат бўлиб катнашди.

Ю. РАЖАБОВ.

ҲАМ АРЗОН, ҲАМ СИФАТЛИ

Яқинда 6-темир-бетон бўямлари заводи янги маҳсу-лот — савоат корхоналари биносини тўла ёпиш учун ишлатиладиган плиталар ишлаб чиқаришини ўзлаштирди.

Мухбиримиз завод техника-ишлаб чиқариш бўлимининг бошлиғи Валентин Львович Раппопорт билан суҳбатла-шиб, бир неча савоалларга жавоб олди.

— Янги маҳсулот олата-ди ПНС-17 плиталардан иш-ти билан фарқ қилади?

— Биз ўзлаштирган сано-ат корхоналари биносини ёпиш учун ишлатиладиган дала буг ва иссиқлигини изоляция қиладиган қолама билан таъминланган. Олдин-ги ПНС-17 плиталарда бун-дай қолама йўқ эди.

Янги маҳсулотнинг усту-лиги том ёпишда яққол қўзга ташланди. Илгари барча объектларда том ёпиш учун плиталарни мол-таж қилиш, сўнгра чоқлаш, бунга иссиқлик изоляцияси-ни қоплаш зарур эди. Энди-ликда қўп поғонали ишга ўрин қолмади.

Бундан ташқари илгарини усул билан том ёпишда қўл кўчи жузда қўп ишлати-лар эди. Ҳатто минорали қоран бўлганда ҳам битум ишлатиш, томга пено-бетон етказиш лозим бўларди. Ян-ги усулда монтаж қилиш эса қўлпана қўл операцияларий бартараб қилади. Шу билан бирга вақт тежалди, қран, транспортдан унумли фойда-ланиб, иш суръати тезлаш-ди.

— Янги маҳсулот ўзлаш-тирилиш билан қорхонада бирон ўзгариш рўй бердими?

— Ҳа. Биз иккинчи қо-лаш цехида янги плита-лар тайерлаш учун маҳсу-с жой қилдик. Аннроқ айт-ганда, янги маҳсулотни ўз-лаштириш учун тайергарлик анчадан бун олиб борилар эди. Завод директори ўртоқ С. Исаев Саратов области-даги Болакский уйсузлик

комбинатига бориб, уларнинг таърибасини ўрганди. Сўн-гра заводда янги маҳсулот ишлаб чиқаришни ўзлашти-риш таъбирлари режаси ту-зилди. Июнь-июль ойда цех-ларда асосий иш қилиб ке-тди. Август ойида эса устига изоляция қопланган янги маҳсулотнинг китига намуна плитаси тайерланди.

— Коллектив янги маҳсу-лотни ўзлаштиришда қандай техникавий қийинчиликларни енгди?

— Катта қийинчиликлар-ни енгдик. Биринчидан пла-талар ишлаб чиқариш техно-логиясини ўзгарттириш, ик-кинчидан заводни модерниз-зациялаш қўп вақтни олди. Цехда пенобетонни қоритиш учун маҳсул майдон тайер-лаб, усқуналарни жиҳозлаш-га тўғри келди. Шу билан бир вақтда бетонни бевосита цехга берадиган узел қурил-ди. Эндиликда қор-ишма транспорт билан аравачага қўйилиб, сўнгра қоплига тушди. Аннроқ қилиб айтганда, объектда изоляровчилар қилади ан иш эндиликда цехда бажарилмоқда.

Маҳсулотни буглатиш-стенд усули билан қолилар-нинг ўзида амалга оширилади. Бунинг учун қолиларга буглатиш усқунаси қоплана-ди. Шу еринг ўзида арма-тура қувватини синийдиган ва халқа кийдирадиган уста-новка ўрнатилган.

— Ҳозир завод қанча ян-ги маҳсулот ишлаб чиқар-моқда?

— Ҳозирча яигирмата қолип ишлатилляпти. Яна шун-ча қолип тайерлаб, йил охи-

Бизнинг
интересҳо

ригача ҳар ойда минг кубо-метрдан плита тайерламоқ-чимиз.

Бу маҳсулотга талаб-горлар қўлими?

— Албатта. Қурувчилар янги плиталарни бажонидил олишди. Чунки унинг ус-тулигини ҳаммага аён. Завод учун эса бу маҳсулот ишти-содий қўлай. Ҳозирча қатъ-ий ҳисоб чиқарилмаган. Аммо янги маҳсулотни ўз-лаштириш учун сарфланган маблаг қисқа муддатда ўзи-ни оқтайди.

— Янгиликни ўзлашти-ришда ким ташаббус қўрса-ди?

— Биринчи навбатда за-вод директори ўртоқ С. Иса-ев бу гоини олдинга сурди. Унинг тиришқоқлиги туфай-ли янгилик ўзлаштирилди. Техника масалаларини ҳал-етилиш эса заводимизнинг қўлини инженер ва ишчилар катнашди. Иван Дюнов бошлиқ монтажчилар брига-даси пенобетон қоритиш ва бетон ташит талерасини монтаж қилишда намунали ишлади. Бош инженер ўрин-босари В. Н. Самохвалов ме-ханиклар билан ҳамкорлида технология узел ва опера-цияларни ҳал этди. Борис Кокунов ва Асад Ҳолиқов ўртоқлар бошлиқ слесарлар ҳамда газ пайвандчилар бригадаси мосламаларни тай-ерлади. Евгений Черепанов бошлиқ бетончилар брига-даси биринчи плиталар наму-насини тайерлади. Бу бри-гада коллективни янги маҳсу-лот ишлаб чиқариш техноло-гиясини тақомиллаштириш устида ишламоқда.

Орадан қўп ўтмай ПМС плиталари заводда тўла тай-ерланиб, Тошкент саноат корхоналари қурилишларига юборилди. Маҳсулот техно-логиясини тобора яхшилаб бориш эса саноат объек-тлари қурувчиларнинг оғирини енгил қилади.

Партия ўқуви
системаси учун

«КПСС тарихи очерклари»

«Совет Иттифоқи Коммунист партияси тарихининг очерклари» бу партия ўқиш системасида биринчи марта ўрганилганлар учун мўлжалланган ўқув қўлланмасидир. Китобда партия тарихидаги энг муҳим во-қеалар ёритиб берилди. Бу китобнинг асо-сий мақсади — китобхонни партия тарихи-ни чуқурроқ ва мукамилроқ ўрганишга тайерлашдир.

КПСС тарихи — революцион тақриба-нинг битмас-туганмас ҳазинасидир. Уни ўрганиш — коммунистларда марксча-ленинча дунёқарош, фикр ва эътиқод шакл-ланиш учун, уларнинг интернационал руҳ-да тарбияланиш учун энг муҳим шартдир. Партиянинг қадромонлик традициялари — халқни, коммунизм учун оғли ва ақтия ку-рашчиларни аятанпарварлик руҳида тар-биялашнинг қурадли воситасидир.

Бу муҳим қўлланма Москва сиёсий адабиётлар нашриёти бу йил учинчи мар-та босиб чиқарди. Китобни ўзбек тилида «Ўзбекистон» нашриёти чиқарган.

«Сиёсий билим асослари»

«Ўзбекистон» нашриёти томонидан ўзбек тилида босиб чиқарилган бу китоб — пар-тия ўқув системасининг бошланғич босқи-чида ўрганиладиган билимларнинг манба-ларидан биридир. Сиёсий билим асослари-ни ўрганиш — марксизм-ленинизмнинг бу-тун бойлигини эгаллашнинг факат биринчи, бошланғич босқичдир. Бу китобда қандай билимлар бор? Унда жамият тўғрисидаги, унинг тараккият қонунлари тўғрисидаги марксча-ленинча таълимотнинг асосий қо-далари қисқача ва оммабоп баён қилин-ган. У сиёсий билимлар тўғрисида энг за-рур маълумотларни, унинг асосларинини беради.

«Қисқача сиёсий иқтисод»

Бу — Л. А. Леонтьевнинг «Қисқача си-ёсий иқтисоди» оммабоп ўқув қўлланмаси партия ўқув системасида, марксизм-лени-низм асослари мактабларида ўқитилганлар учун сиёсий иқтисод курсининг програм-масига мувофиқ ёзилган. Қўлланмада ка-питализм ва социализмнинг асосий иқтисо-дий қонунлиги қисқача, тушунарли қилиб баён этилади. Бу китоб ҳам «Ўзбекистон» нашриёти томонидан чиқарилган.

Шунингдек, Москва Сиёсий адабиётлар нашриёти партия ўқув системаси мактаб-лари, тингловчиларига мўлжаллаб рус ти-лида қатор қўлланмалар босиб чиқарди. Улар орасида қуйидаги адабиётлар бор: Марксизм-ленинизм асослари мактаб-лари программаси.

Партиянинг билимлар методикаси, В. И. Лениннинг қисқача таржимавий ҳоли ҳақида очерк.

Партия ўқув масалалари. Сиёсий билимлар курси бўйича методик қўлланма.

Сиёсий билим асослари хрестоматияси. Бу китобларни шахримиздаги китоб ма-газинларидан харид қилишингиз мумкин.

СУРАТЛАРДА: Мирзатўл райо-нидаги 20-совхоз далаларида жа-лон уриб, пахта терайтган Топ кент политехника институти енгил саноат факультетининг студентлари Г. Турғубоева ва У. Вайсова.

А. Тураев фотолари.

ЧЎЛҚУВАРЛАРГА МАДАДКОРМИЗ

Тошкентдаги Низомий номи Давлат педагогика институти сту-дентлари Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети, республика Олий Совети Президиуми ва Министрлар Советининг Ўзбекистон меҳнаткашларига қарата қабул қилган мурожаатларига лаббай деб жавоб бердилар. Пахта теримининг долзарб вазисаси — ок-тябрь ойида Сирдарё областининг Мирзатўл райониди «18-Фарго-на» совхозига ёрдамга келишди.

Ҳозир бузалак 3300 педагог гайратта-тайрат қўшиб ишлаб 4 миллион 100 минг тонна «оқ олтин»ни тезроқ териб олишга ўз-хиссаларини қўшмоқда.

Кун-кеча институт партия ташкилотининг секретари Сафар Ға-новта мухбиримиз бир неча савол билан мурожаат қилди:

— Пахта теримда суръатини тезлаштириш учун қандай тадбирлар белгиланмоқда?

— Студентлар ўрта-сида ўзаро социалистик муСОбақа қилинляпти. Айниқса, факультетлар аро муСОбақада тарих, табиёт-география, фи-зика ва математика фа-культетлари гоилиб қилишди. Ҳар беш кун-ликда гоилиб факультет-лар тақдирлаб борилади. Натжидада институти-миз

коллектив — институ-тлар аро муСОбақада би-ринчилигини кўлга кир-тиб «Голодобирастор»

Беш бошқармасининг кўйма Қизил байроғи ва икки минг сўм пул муКОфотини олишга са-зовор бўлди.

Ленин комсомоли тутилган кун — 29 ок-тябрь зарбдор кун деб эълон қилинди. Шу кун-ни ҳашарчилар 230 тон-на пахта теришди. Улуғ Отбарнинг 52 йиллиги байрами кунлари ҳам студентларимиз терим суръатини бушаштирма-дилар. Ҳамшаҳарлар ҳозир ҳар кун ўрта ҳисобда 200 тоннадан «оқ олтин» теришляпти,

бу ҳар бир студентга 70 килограммданга тўри-келади.

Ҳозирча студентла-рини 3 совхоз хирмони-га 5,3 минг тонна «оқ олтин» тўқидилар.

— Студентлар ораси-да сиёсий-тарбиявий ишлар қандай ташкил қилиняпти?

— Дарҳақиқат, пахта теримининг қизгин пал-ласида ҳам студентлар ўртасида сиёсий-тарбия-вий ишлар сира сусай-тирилмади. Ҳар кунги туш пайтида, оқшом-ларда турли мавзулар-да суҳбатлар ўтказилиб-турилибди.

Институт ректори, профессор Ш. Абдул-лаев барча шийонлар-

да бўлиб, «Совет студ-дентининг маънавий қифаси» деган темада суҳбатлар ўтказди.

Профессор Э. Юсупов «Ленин ва Шарқ» тур-кумида суҳбатлар ўт-казди. Хиндистон ва Покистон савҳатдан олган таассуротларини таъриб берди.

Институт профессори З. Нуриддинов, до-центлардан П. С. Қот-лар, Н. М. Маллаев, Р. Норжигитов, Х. Йўдо-шев ва бошқалар ҳам студентларни қизик-тирган масалалар бўй-ида суҳбатлар ўтказди-лар.

Шунингдек, институт гартия ташкилот доҳий тутилган куннинг 100 йиллиги олдидан «Ле-нин гоҳларига содиқ-ми?» деган мавзуда ке-чалар, баҳслар уюш-тирмоқда. Бундай ке-чалар филология, кутуб-хонашўнослик ҳамда музика ва ашула фа-культетларида ниҳоят-да қизиқарли ўтляпти.

— Савҳоз ишчилари билан студентлар ҳам-корлиги тўғрисида гапи-риб бера оламизми!

— Ҳа, студентлар «оқ олтин» далаларида жа-лон уриб пахта териш билан бирга савҳоз

клуби ва дала шийон-ларида катта таълим-тарбия ишларини олиб боришляпти. Кутубхона-шўнослик, факультети-нинг студентлари сов-хоз таърибасинини тар-тибга солишда кўмак-лашляпти. Расс оми-лик факультети сту-дентлари эса совхоз клубида Ленин бурҷати ташкил қилишляпти. Ил-гор ишчиларнинг пор-третларини чизишляпти. Институт ўқитувчиси А. Эржаев раҳбарлигида студентлар ансамбли ишчиларга концертлар қўйиб беришди.

Хуллас, ҳазерчи — студентлар совхоз пла-нининг бажарилишига муносиб ҳисса қўшмоқ-

«ТУРФА
ХАНГОМАЛАР»

«Хамма иллатнинг давоси — кулги» — дедди эронлик машхур ҳикоятчи Жамолзода.

Санад Мухаммад али Жамолзода Исфаҳонда Эрон шох Музаффариддиннинг золими ва қонли укаси ҳисобланган. Ҳамма даврда гулдил, Жамолзодиннинг ўз кузи билан кўрган ҳолини, бадбинлиги, зўравонлиги, адолатчиликдан иборат бўлган маънавияти ҳақи, унинг кўпгина ҳикояларида ўз аксини топган.

Яқинда Гафур Ғулом номдаги бадий адабнинг нашриёти Жамолзодиннинг «Турфа хангомалар» ҳикоялар тўпламини босмадан чиқарди.

Тўпламда Жамолзодиннинг турли даврда яратган «Эшгага яраша тушови», «Сисатдон», «Манфаатли никоҳ», «Қўшнинг товуғи гоз кўринади», «Насихат-гүй», «Ҳамкорлик қурбон талаб қилади» каби бир қатор ҳикоялари ўрин олган.

Улардаги ҳаётга реал ёндашганлик, ўрниги кесаткилар, Эрон шароитидаги маъжуд иллат ва нуқсонларга қараган ўқувчи ҳақиқат, содда тил ва самимийлик ўқувчида катта таассурот қолдиради.

ПАХТАЗОРДА
УЧРАШАМИЗ

Келинг, «оқ олтин» очилган дийрда учрашамиз, Қўшдан илгари эрта наҳорда учрашамиз, Теримчиларда биринчи қаторда учрашамиз, Демам зафар қуварим биз широкда учрашамиз, Келинг, ширин-шакарим, пахтазорда учрашамиз. Уят қилур кишилар тўдалан чиқиб қолманг, Ғузаласи аслида бу чехрангизга доғ солманг. Машина мисли теринг, ҳормангу сира толманг, Планин тўдиранимиз, бу курашда ваҳм олманг, Келинг, оғам, житарим, бир қаторда учрашамиз, Келинг, ширин-шакарим, пахтазорда учрашамиз. Саҳарда жарчи бўлиб хонимонимиз қақирур, Либуеу фаҳримизу ошу-нонимиз қақирур, Кирои қудрату олтин ишонимиз қақирур, Ҳаммаи шухрату жон пахта қонимиз қақирур, Келинг, ҳамшаҳаримиз, шу дийрда учрашамиз, Келинг, ширин-шакарим, пахтазорда учрашамиз, Шу ерда бахту тарона, шу ерда омадимиз, Шу ерда толеу ибоду кўп даромадимиз, Шу ерда ишчию хизматчию, саромадимиз, Ғузаласи келмаса, йўр, унга ҳеч хушомадимиз, Келинг, Ватан севарим, бир қаторда учрашамиз, Келинг, ширин-шакарим, пахтазорда учрашамиз, Ҳаво танимату, фурсат танимат ундан ҳам, Машина мисли табаррук йили келур илдам, Теримин доий ўзи бошлаган каби боқам, Ўзлақна куч йилгили, белин боғладим маҳкам, Келингки, Чустларим, бир широда учрашамиз, Келинг, ширин-шакарим, пахтазорда учрашамиз.

ЧУСТИИ.

Сиз суратда кўриб турган уч дугона пиллашакли фабрикасида зарбдорларча меҳнат қилаётган илгорлардан ҳисобланади. Улар беш йиллик шахсий тошхирларини, бажариб, ҳозир 1971 йил ҳисобига маҳсулот ишлаб чиқармоқдалар.

СУРАТДА: [чапдан унга] М. Авазова, Х. Жабборов ва З. Рахматуллаевлар.

ПЛАНЕТАМИЗ
ЯНГИЛИКЛАРИ

Социализм мамлакатларига

ВЕНГРИЯ

Венгрия ташқи савдо оборотининг учдан бир қисмида кўпроги Совет Иттифоқининг улуғига тўғри келади. Республика четдан сотиб олаётган бутун хом ашёнинг ярмисини СССРдан олмоқда.

Халқ Монголия ишчилар синфининг сафлари йил сайин кенгайиб бормоқда. Кейинги 8 йилнинг ўзига санабта ишловчилар сонин 70 процент, транспорт ва алоқада ишловчилар сонин 50 процент, қурилиш

Иттифоқига ҳар йили бир неча минг автобус, 500 та янги лифт, бир неча ўн миллион сўмлик тикуччилик саноати маҳсулотини, 120 минг тонна сабзавот консервлари, 40—50

миллион сўмлик фармацевтика саноати маҳсулотини сотмоқда. 1965—1968 йилларда Венгрия — Совет савдо сотиғи ҳажми йилга ўрта ҳисобда 13 процентдан ўсиб бори.

МХР

Бешлар мактаблари ва курсларининг жуда кўп шохбачиси вужудга келтирилган. Бундан ташқари, Совет Иттифоқидида кўпгина малакали ишчилар тайёрлаб берилмоқда.

КХДР

Корея Халқ Демократик Республикасининг кўпгина саноат корхоналари шу кунларда йиллик план тошхирлари муваффақиятли бажарилганлиги тўғрисида рапорт беришмоқда. Жанубий Пхеньин вилоятидаги 30 та завод, шахта

ва бошқа корхоналарнинг ишчилари ишлаб чиқариш йиллик планини октябр ойидея бажариб бўлди. Ҳозир улар келгуси йил ила тошхирларини ҳисобига ишламоқдалар.

саноатининг бир қанча заводлари, кехлари ва ишлаб чиқариш бригадалари ўтган йилга нисбатан 20—30 процент ортқи қилиб белгиланган ишлаб чиқариш планларини ҳам бажариб қўйилар.

(ТАСС).

ПОЛЬША

Польша ишчи агентлигининг репортёрлари суратга олган ва шу кунларда Варшава телевидениеси орқали кўрсатилган қисқа метражли фильмлари «Атом шахри», «Ер-

сиз орол» деб аталади. Бу фильмлар со- риб халқининг ҳаёти ва меҳнатига бағишланган бўлиб, уларда Дубна шахридаги бир- лашган ядро тадқиқот- лари институтининг

олимлари қилаётган ишлар ҳақида, Каспий деңгизиде нефтьчилар учун қурилган посёл- ланинг кундалик ҳаё- ти ва ишлари тўғри- сида ҳикоя қилинади.

БОЛГАРИЯ

Шу йилнинг тўққиз ойи мобайнида Болгария саноатининг маҳсулот ишлаб чиқариши ўтган йил- нинг шу давридагига нисбатан қариб 18 процент кўпайди. Бол- гариянинг саноати- нинг маҳсулотини ички бозор эҳтиёжларини қондирибгина қолмай,

жаҳоннинг олтинчи мамлакатига экспорт ҳам қилинмоқда. Со- вет Иттифоқи бу соҳа- да Болгариянинг энг катта савдо-сотқ қи- лувчи шеригидир. Бол- гариянинг химия сано- ати Совет Иттифо- қининг ердими билан бунёдга келтирилган.

КЕСКИН ЗАРБАЛАР

ХАНОЙ, [ТАСС]. Жанубий Вьетнам ватанпар- варлари агрессорларнинг қўшинларига зарба- лар беришни давом эттирмоқда. 3 ноябрдан 8 ноябргача бўлган жангларда халқ озодлик ку- ролли кушларининг жангчилари Фюкнон вилояти- да душманининг 700га яқин солдат ва офицерлари- ни сафдан чиқардилар, 12 самолётини уриб ту- ширдилар ва 26 та ҳарбий автомашинани йқсон қилдилар. Шу вақтнинг ичиде Анзани вилоятида ватанпарварлар америка-сайгон қўшинларининг Сайгон гарбидаги Винчанг мустақамланган районида тўп ва миномётлардан ёппасига бир неча марта ўт ёғдирдилар. Душман 370 дан кўпроқ солдатдан ва 2 та вертолётдан ажралди.

Неябрнинг биринчи ҳафтасида халқ озодлик ку- ролли кушларининг отрядлари Ратъа вилоят- тиде душманининг 180 тандан кўпроқ солдат ва офицерини ўлдирдилар ёки жароҳатлангирдилар.

Тош асридаги турмушдан
замонавий турмушга

Яқинда менга Танза- ния Бирлашган Респу- бликасининг шимолдаги Арush шаҳри енида шун- дай манзарани кўришга тўғри келди.

Иккинчи бола бу тош- ни олиб қайтиши, учинчи- си яна олиб бориб кў- йиши зарур ва ҳозир. Бу ўйин бори бонининг эҳтиёсиз ҳаракати ту- файли қариндон уйго- ниб кетгунча давом этади.

Юзгага келтирилди. Хо- зирги вақтда Танзания- да 250 мингга яқин, Кенияда ҳам тахминан шунча масай яшамок- да. Улар Англия ҳукм- ронлиги вақтида энг ях- ши яйловларидан қи- тнинг энг иккари рай- онларига суриб юборил- ди. Масайлар ўз золим- ларини тан олишмади, мустамлакачилик маъ- муриятининг уларни «меҳнатиятли қилиш» учун уринишини қабул қилишдан нафрат билан бек тортиди.

Хўш, бу қолларда нима келтирилган эди ўзи! Тупроқ, қизил ту- проқ келтирилган. Бу тупроқ Шаркий Афри- канинг масай қабилеси учун асрлар давомида бе- зақ сифатида хизмат қилган. Улар шу туп- роқ билан юзлари, кўл- лари, бутун баданлари- ни бўяб безатардилар.

Бирок Шаркий Афри- кадаги бу қучманчи чоравдорларнинг со- циалистик ривож- ланиш маълум тарихий шартонлар сабабли, хатто океан орқасида- гиларнинг қуллик зан- жирини яқиндагига ул- оқтириб ташлаган халқларнинг умумий қолоқлиги мўҳитида ҳам, кейинги ўн йил- ликларда секин борма- нини инобатга олиш ке- рак.

Танзанияда ҳукумати мамлакат аҳолисининг қанча миллиони узоқ ўтмишдаги сингари аш- этган бир шерида ма- сайлар масаласига ўз эътиборини қаратди.

Англия мустамлака- чилари ўзларининг шаркий Африкадаги мол-мулкларини ўзбо- шимчалик билан кенгай- тирдилар. Фақат ерла- рини эмас, балки бутун бир халқларни бўлиб юборган чегараларни

қўлга келтирилди. Хо- зирги вақтда Танзания- да 250 мингга яқин, Кенияда ҳам тахминан шунча масай яшамок- да. Улар Англия ҳукм- ронлиги вақтида энг ях- ши яйловларидан қи- тнинг энг иккари рай- онларига суриб юборил- ди. Масайлар ўз золим- ларини тан олишмади, мустамлакачилик маъ- муриятининг уларни «меҳнатиятли қилиш» учун уринишини қабул қилишдан нафрат билан бек тортиди.

Танзаниядаги қўлчи- лик масайлар шу вақт- гача илгаридеки қўч- манчилик билан турмуш кечирмоқдалар. Улар ўз чоразлари билан доимо қўлчи юредилар. Чорва моллари улар учун бебаҳо бойлик. Улар уни сотмайдилар ҳам, сўймайдилар ҳам. Чоравдорнинг қобила «табақасидаги ўрни чорва моллари сонига қараб белгиланади.

«ЛЕНИН ВА
ОКТАБРЬ
РЕВОЛЮЦИЯСИ»

ТЕХРОН. ТАСС мухбири А. Аҳмедзя- нов хабар беради:

Эрон пойтахтининг марказий кўчаларидан бирида «Ленин ва Ок- тябрь революцияси» де- ган фотониставка очилди. Виставкага қў- йилган жуда кўп фото- суратлар Совет давлати- нинг улғу йўлбошчи- си ва асосчисининг ҳа- ёти ҳамда фаолияти тўғрисида ҳикоя қи- лади. Пойтахт аҳолиси фотосуратлар қўйил- ган стендлар енида тўхтаб, уларни син- чиклаб қўздан кечир- моқда. Диклаш суҳ- батлар бошланг кет- моқда. Экскурсовод- лик ролини ихтиёрий равишда ўз зиммасига олган бир қария фо- тосуратлар остидаги ёзувларни баланд овоз билан ўқиб бер- моқда.

Эронда Ленин номи муътабар. Эронликлар ўз мамлакатининг мустақиллиги олишнини шу ном билан боғлай- дилар. Улар жанубда- ги қўшнинг иқтисод- дий ривожига Совет Иттифоқи томонидан берилётган ёрдамни юксак баҳолайдилар. Совет Иттифоқининг техникавий ёрдами бил- лан Исфаҳонда қури- лаётган металлургия заводи, Эрон газ қу- вур, Арақалаги маши- носозлик заводи ва бошқа кўпгина корхо- налар. Эрон иқтисодий тараққийнинг лойи- ҳалари инкала мамла- кат ўртасидаги ҳам- корлик ривожланиб бораётганлигининг да- лилидир.

Морис Пиаццола — прогрессив Швецария ёзувчиси ва журналисти. У кўп йиллардан бунён пролетариат дохйис В. И. Ленин образини яра- тиш устида ишлямоқда.

Морис Пиаццола «Ленин Швецарияда китоби муаллифининг кўпгина илмий изланиш- лари тўғрисида вужудга келди. Китоб рус тилига таржимаси қилинган.

Муаллиф ўз олдига В. И. Лениннинг Швецариядаги муҳимлиги фаоллигини ҳар томонла- ми акс эттиришни вазифа қилиб қўймасда, у китоб совет китобхонининг эътиборини тортади.

СУРАТДА: Морис Пиаццола «Ушш хаваскор- лари жамияти» қирватхонасида мўлаҳа қилмоқ- да. В. И. Ленин шу ерда ишляшин яқин кўра- ди.

Л. Портер фотоси. ТАСС фотохроникаси.

УРУШГА ҚАРШИ ЮРИШ
ДАВОМ ЭТМОҚДА

ВАШИНГТОН, (ТАСС). Илгари хабар бе- рилганидек, бу ерда урушга қарши жуда катта юриш ўтмоқда. АҚШ конгресси биро- ни яқиндаги парда намоёнчилар Вьет- намда жуда кўп кишилар беҳуда қўрбон бўл- ганининг рамзи бўлиши 12 нора тобутни қайта билан сукут сақлаб ерга қўйди. Шундан сўнг барабанларнинг мотамона са- долари остида «Алалга қарши юриш» қат- нашчиларининг кети узилмас сафи шу тобут- лардан бири енидан ўта берди. Улар Вьет- намда ўлдирилган Америка солдатларининг номи ёзилган тахтачаларни тобутга солиб тахлаб қўявердилар.

МЕКСИКА. Республика пойтахти Мехикодаги Чапультек иштироат бонм мексиколликларнинг энг совимли жойларидан бири. Бу ерда ҳар хил қўнғилочар ўйинлар ва аттракционлар кўп.

СУРАТДА: шу богда баҳслашётган расом ва таққидчилар.

С. Сичев фотоси. (ТАСС фотохроникаси).

Болалар
жиноятчилиги
кўпаймоқда

БОНН, (ТАСС).

Гарбий Германияда болалар жиноятчилиги кўпайиб бормоқда. Бунин Германия Феде- ратив Республикасининг ички ишлар ми- нистри Гешер парла- ментдаги саволлардан бирига берган жа- во- биде эътироф қилди.

Гешер айтдики, Гарбий Германияда 14 ёшгача бўлган болалар қилаётган катта жи- ноятлар сонин 1963 йилдан 1968 йилгача бўлган давр ичига 50 процентга яқин кўпай- ди, бу жиноятлар сонин 40870 тадан 60940 тага етди.

Гешер ўғирлик ва таловчилик сингари жиноятлар айниқса кўпайиб кетганлигини айтди.

БЕШ
ЭГИЗАК

ЛОНДОН, (ТАСС). Эссекс графлигида яшовчи Хэнсон хо- ним Англия пойтахти- даги касалхоналардан бирида бешта эгизак туғди. Уларнинг ҳам- маси қиз. Вратлар ай- тилиши, эгизаклар жуда яхши, бешинчи чақалоқнинг соғлиги бироз хатарли.

Ю. МАЛОВ.
Доруссаюм — Москва.
АПН.

ТОШКЕНТ 3
ОҚИМОИ

БЕТ.

18 НОЯБРЬ, 1969 й.

Оқ олтин
Ҳикоя

қаради. Унинг нигоҳи бе- нитиб йўлнинг ички четида саф тортиб турган шимол- теракларда тўхтади. У анча вақтгача қизғин рангга кир- ган япроқларнинг шитил- ташларини кўзатиб турди. Атрофда бевоси оя-ншия пахтазор ястаниб ётар, со- мовда эса пахтадан оқ, е- нгил булутлар сузарди.

Шарофат дераза тоқчаси- га чиниб, суяниб ўтириш- да, бошини орқасига ташлади. Ленин шу заҳотиёқ муҳим бир нарсани ёслагандай, сескатиб соатига қаради. Теалик билан дераза тоқча- сидан тушиб, стол ёнига келди. У шоша-пиша чой- нани, қорозга ўралган бе- чечени, кўриб ўтирган ко- жо-ларини шифага жойлади- да, кетига олтанди. Шу пайт эшик аранг эшитилар- лик даражада тақиллаб қол- ди. Қиз — очилган эшикдан ютаниш қилиннинг уятчан қиёфаси кўринди.

— Киринг, киринг, — так- лиф қилди Шарофат.

Потийиш қилиннинг чех- расидан табассум сўниб, унинг ўрнини норозилик солси эгаллади. Хонага, ҳа- вонин кесадиган даражада даъомланган шим, озода қўйлақлар ёш йигит кирди.

— Кечирасан, қолхоз парторги шу ерда дейиш- лар эди... — деди у ҳайратомуз елкасини қисиб.

Уларнинг кўзлари учраш- ди. Қизнинг юзида қизиллик пайдо бўлди.

— Тўғри, тўғри, марҳа-

ка бурилдилар. Қиз олдинда тўхта-тўхта орқасига қа- раб оларди-ю тинмасдан қолхоз ҳақида, пахта ҳақи- да таъбир боради.

— Яхши қилибсиз... — деди у бироз жимликдан сўнг, ҳамроҳи ҳақида ўйла- ётганидан уялиб кетди. У тўхтади. Сафаров ҳам унга қўқилиб кетай деб тўхтаб кенг юшларини, савол би- лан қарди.

Қиз елкасидан осилиб турган рўмонининг учини ўйларди.

— Ўйласанми... сизга қан- дай қилиб тушунирсан экан... — деди у кўзларини четга ойиб. — Қолхозда иш- лашга қарор қилибсиз. Эн- динини шундай йўлга қўй- ласиз, ҳамма ҳайрон қо- либ қуриши. Қўрганинчи кўнми? Ҳа, кўнми? Еш- ларимиз ҳам кўп, яна ҳам кўпайиб боради...

— Ҳа-а, қолхозининг ёмон эмас, — Сафаров Шарофат- нинг ёнидан ўтиб юриб кет- ди. — Энг муҳими Самар- қанд яқин, — деди елкаси оша.

— Театр, кино, истаган пайтда кўравериш мумкин. — Катта шахарнинг ўзига ҳам яшайверса бўлади. Ҳам- ма шароит бор...

Кейин жим кетди.

Бирдан қоронғиликда шийончага қўйилиб кетган туздордан чиққан одамлар кўриди. Улар дала шийло- лига қараб кетишарди.

— Ана раис ҳам ўша ер-

да дағу ҳайди. — деди қиз, сўнг Сафаровга қараб қўй- ди.

— Қани? — Шошилиб бе- радди Сафаров ва тезлик бил- лан шимини кўтариб, икки ёнида осилиб турган қўй- лагини тузатишга киришди. У бирдан пахтазорда кириб, бир неча чанокдан пахтаи териб олди-да, лақланган туфлисидида чангити арди.

Кейин пахтаи ўт устига ташлаб, раиснинг истиқбо- лига чиқди.

Ҳайратта турган Шаро- фатнинг кўзлари катта оқил- диниб кетди. Бу кўзларидея ёниб турган юлдуз учиб қол- ди. Қиз тўхтаб, бармоқла- рининг учин билан агроном ерга ташлаган пахтаи кўли- га олди-ю, «луф» деб чангини қонди.

— Мана, Шарофатхон, — шод кутиб олди уни ший- понда раис. — Ниҳоят агро- ном ҳам келиб қолди. Агро- ном эмас, олов, олов! — қулди у. Сафаровни елкаси- га дўстона қоқар экан, — Қарши эмасирисиз? — Раис бир кўзини қисиб Шаро- фатга шўх назар ташлади. Сафаров ҳам кўзини катта очиб, қулди унинг юзига қараб олди.

— Менми? Мен қаршман, — деди қизилиб Шарофат ва лабини тишлар экан, Са- фаров томон кескин бурил- ди.

— Бу қанақаси? — кўзла- рини ёниб хитоб қилди ра- ис. — Бу қиз доим қандай- дир жанжал чипариб юр- мас бўлмади.

— Сиз «оқ олтин»ни ерга ташладингиз, — деди Шаро- фат кескин агрономга қараб.

Унинг оқариб кетган юзи тира-шира қоронғиликда яна ҳам шилдатилар қўринди.

— Одамлар бу олтиннинг ҳар бир заррасини қандай қилиб қўлга қираётганлигини кўрганисиз? Қўрмаган бўл- сангиз, кўриб олинг...

Қоронғида терим машина- ларининг чанг босган хира қорларини ўрмалар, мотор- лар ҳолсиз ҳансирарди. Ма- шиналардан нарида эса, икки бўлиб қолхозчи аёллар пахта теришарди. Уларнинг дағал, тирнакли кетган кўл- лари ҳар туп гўза чанокла- рини тозаларди. Улар бир толини қолдирмас, ерга ту- қилган хазинанин ҳар бир заррасини меҳр билан териб олардилар.

Раис Сафаровнинг ялти- раб турган туфлисига Шаро- фатнинг нафрат билан қараб турганини кўриб: «Дўст бош- га қарайди, душман оёққа» деган мақолини эсларди. У доим яхшиликни ҳикоя қи- ларди, — ҳайратланиб, пе- шанасини қаниб, ўйлади у.

— Бугун пайма бўлди экан бу қизга?

У. ҲАКИМАЛИЕВ таржимаси.

Москвдаги Горький номи Бадий академик театр болгар драматурги Камен Задиоровнинг «Шоҳ авфни спектаклининг премьерасини кўрсатди.

СУРАТДА: спектаклдан бир кўриниш. Ирина Радинова — СССР халқ артисти А. К. Тарасо- ва, Ферденанд Бир — СССР халқ артисти П. В. Массальский.

ЖОРА КУЁН

ХИКОЯ

Мана ҳозир улар учун БМТ га йўл бемолу, унга йўл!

У шундай ёмон йилликди. йўлга четидаги учлик бир тош беш суякча санчиди. Аммо бир тошча қон қўримади, чунки тадасиди бор қон кеча оқиб тамом бўлган эди.

— Туринг, ўртоқ! — қоронғуликдан нақ унинг устида аёл кишининг бахмалдай майин, нозик овози эшитилди.

У уридан туришга уриниб, кўзларини узатган эди, кўли аёлининг илак пайпоқ кийган оёғига тегиб кетди.

— Кечирасиз, синглим! — у ийманиб кўлини тортиб олди. Бир амаллаб уридан туриб, ўз наришида туманга бурқибан турган аёлининг гавдасини кўрди. Оёқлари келишган, кўйиб қўйгандек, эғинда калта юбка, хуш қомати ўнгга зоб бериб турарди. Худди бирор хавфнинг белгиси бўлган қизил чирокдек лабларида сикрет чўланади.

— Сиз мени синглим деб атадингизми? — деди аёл сикретини бир четта улоқтириб. Унинг овозида таажукдан кўра, уқиниш дустури эди. — Сиз ҳақиқатдан мени синглим деб ҳисоблайсизми?

— Албатта! — жавоб берди қора соқоли киши аёлининг шундай табиий муомаласига бўлган ишончсизлик билан қараганига таажукланиб.

Аёл худди эски, сийраси чиққан латифани эшитгандай, сохта кўлини уриди. — Ҳа, энди тушунди. — Ҳа, энди тушунди. — Бунинг ҳаммаси мана шу бемаъни тумани деб бўлади. Қоронғу бўлган учун менинг қора тили эканимни пайқамдингиз. Тушундингизми, мени қораман. Бу эминсон ҳаммаимни — оқларин ҳам, қорларин ҳам бир хил қилиб кўярдик.

— Мен ҳам қораман, (Давоми. Боши газетанинг ўтган сониди).

синглим! — оддийгина жавоб берди аёлнинг киши. — Сиз ҳам қора! Қарангиз! Жанубий штатданми ёки шимолий штатданми?

— Мен бу мамлакатдан эмасман. Бир вақтлар сизлар келган тарафдан келдим.

— Бир вақтлар биз келган тараф? — жуда деб овозда шивирлаб сўради аёл ва қалбиди ала нима туги кўтаргандай бўлиб кетди. — Биз келган тарафдан. — қандайдир сехри нарсани тилга олаётгандай тақорлади у.

— Ўз ихтиёрингиз билан келмагансиз — ҳатосини тугатди номаълум киши ғамгинлик билан — сизларни келтиришган. Босиб олиб, кўч билан мажбур қилиб олиб келишган.

Улар охишта одим ташлаб кетишди. Қоронғуликда улар худди сехри шарадек келишди. Ҳатто оёқ товушлари ҳам худди бошқа бир дунёдан келатгандай, аёс садодай кўриниб эшитиларди.

— Хайрият, — гап бошлади нироҳат аёл, — сиз қора тили эканингизни ўз вақтида айтиб улуғдингиз, бўлмаса...

— Бўлмаса, нима? — Бу эминсонда мен сизни оқ тани киши деб ўйлаб, ўз кўриниш билан аввалдими, да, қўнгаларингизни қоқ қилиб, унинг овозига ўзим ҳам азоб чекаётганимни оғуни ҳада қилиб кетардим.

— Негиз? Нима учун? — Чунки мен оқ таниларнинг ҳаммасини ҳам ёмон кўраман, улардан нафратланаман.

— Негиз? — Негиз? Негиз? деяридан бошқасини билмас экансиз, — деди аёл кўлиниб, — ўзингиз қора бўлатуриб, биз қора таниларнинг оқлардан нега нафратланганимизни билмайдиганди.

— Пуқ, менда ундай наф.

рат йўқ. Агар бўлганда, мен бу ерга келмаган бўлардим. Менимча, ўзингиз ҳам ҳозир айтган гапларингизга ишонмасангиз керак? Фақат ҳаётингиздаги қийинчиликларгина сизга шундай дейишга мажбур қиларди. Ёш, соф қалбингизнинг бу қадар шарафсиз бўлишига ким айбдор?

— Ҳеч ҳам ёш эмасманда, — деди у алча ваэминлик билан, бироқ, ҳамоно овозидан кўйиб гапирарди. — Мен ёш кўринишга уринаман, холос, чунки касбиим шунини талаб қилади. Лекин бир вақтлар ўз уйимизда, жанубда. Йоржия штатидида кичкинагина шаҳарчада яшаганимда, мен ҳам ёш эдим. Уерда биз қора таниларнинг ўзимизга хос махсус дунёмиз бор. Ўзимизга алоҳида мактаблар, алоҳида черковлар. Биз шундай кулбаларда яшардикки, энг камбағал оқ танили мажбур қилиб ҳам турганим бўлмасди. Биз оқларнинг уйда оқсоч бўлиб ишлардик, улар билан фақат иш вақтидагина учрашибга муяссар бўлардик. Оқлар билан куришганда, бош кийимизни олиб, сар ёш хоним, деб муножаат қилишга мажбур эдик. Шундай бўлса ҳам, ўз ҳаётимиздан нолимасдик. Чунки ҳаётимиз унча ёмон эмасди. Синфда мен ҳаминча биринчи эдим. Черковда хорда менинг овозим энг ўткир ва тоза ҳисобланарди. Ҳатто келгусида чироили бўлишимнинг белгилари бор, шаҳримизнинг кўч қора тили йигитлари менга ошқиб бўлиб қолишганди. Мен бўлсам, фақат Генри севардим. Унга турмушга чиққанам. Худди сизга ўхшаш баланд бўйли, басавлат, бейсболда зақмондек чаққон йигитди. Кўлиб юборса борми, унинг тилила

ри шундай яқинраб кетардики, таърифлаш ҳам қийин — худди қора бахмалга марварид тизиб чиқилган дердинг.

Аёл бирдан жим бўлиб қолди.

— Кейин нима бўлди?

— Кейин, — иттиҳдан хўрсинди у, — кейин, Қорей уруши бошланди. Шунда оқлар, гарчи биз қора таниларни улар билан бир черковда ибодат қилишга, болаларимизни уларнинг мактабларида ўқитишга, улар билан вагоннинг бир кўпесидида ўтиришга дойик деб топмасалар ҳам, урушга бориб ўлганда оқ солдатлар билан ёнма-ён урилиш ва ўлишнинг тамомини табиий деб тойдилар. Менинг Генримин бошқалар билан бирга океан ортига ҳеч қандай гина-адовати бўлмаган, ҳатто ўзи ҳам яхши билмайдиган кишиларга қарши куралиш учун олиб кетганлариди бўйида уч ойлик бола қолганди. «Офицерларотини» бурюганлари учун отиб этибиз, — деб ёзганди у.

— Аммо, кимларни, нима сабабни отаётганимизни ўзимиз ҳам яхши билмайдик.

Кейин мен бола кўрдим. Енимда отасининг ўғинаси, кичкина Генри пайдо бўлди. Вашингтондан «зўр қайту» билан шунин билдирамизки, сизнинг эрингиз — оддий солдат Генри. Спенсер Линкольн худдиоталоо ва Ватан учун Қорейда олиб борилган жангга ҳалок бўлди. Шундай қилиб, мен йигирма бир ёшда бева, ўн кунлик гудак — кичкина Генри эса етим бўлиб қолганди. Вашингтондан ҳамон ачиниб билдирувчи телеграммалар келар ва яна ангидан-янги америкалик аёллар бичинг — кетин бева бўлар, америкалик болалар эса етим бўлиб қолишарди.

— Бу бева ва етим бўлиб қолганларнинг ичиди оқлар ҳам бўлганди? — сўради баланд бўйли киши.

— Албатта! — қўшилди ҳамроҳи, — лекин, кейинчалик менинг бошимга тушган фалокатлар бирорта ҳам оқ тани аёлнинг бошига тушгани йўқ. Айтгандай, буларнинг ҳаммасини гапириб берсам, эшитишга вақтингиз борми?

— О, шу пайтдан бошлаб менинг вақтим етарли, — деб жавоб берди у. — Ўзимда сайлаб қолган ягона нарсам — бу, вақт. Энди менда на пул, на уй, на ном ва нафас бор. Сизга ҳада қилиш учун фақат вақтга эгаман, холос.

— Бўлмаса, давомини эшитинг, ака. Бева қолганимдан кейин, гарчи кўп тушпа-тушпа кишилар тақлиф қилсалар ҳам қайта турмушга чиқа олмадим. Мен ўзим ва кичкина Генри орасига бошқа биронинг тушишини истамадим. Ахир Генри фақат менинг эмас, балки иккалаимизники, мен учун азиз ва қимматли бўлган эрим — иккимизнинг фарзандимиз эди. Шунинг учун тирикчилик ўтказиш ташвишига тушдим. Мен, оқ танили жанобларнинг уларини супурдим, ошхонада идиш-товуқ ювдим, ахлат ташиб, ювинди ўтқиздим, кир ювдим, кечалари эса ўз уйимда машина ёнига ўтириб олиб иш қилдим. Шу ҳасратларда кичкина Генрини ўқитишга жоёлаштириш учун бироз пул жамғардим.

Аёл ўғли ҳақидаги ўйларга берилиб кетиб, бироз жим қолди. Сўнг, шомасдан, боласи ҳақидаги ширин хотираларини беовата қилишдан чўчиб, битта-битта гапирга бошлади.

— Сиз менинг боланим кўрганнингизда эди! У шу қадар ёниқоти, шу қадар яхши эдики... Худди отасиникига ўхшаш катта қора кўзлари доим кўлиб ўйнаб турарди. Мактабда у жуда яхши ўқиди. Спортда ҳам, бошқа ўйинларда ҳам биринчилардан ҳисобланарди.

Кўнгаларнинг бирида газетда Вашингтон федерал давлати, жанубда ҳам оқ таниларнинг мактабига негр болаларини қабул қилиш ҳақидаги бўйруқни босиб чиқарди. Бизнинг шаҳарчамизда шунинг учун еттига енг яхши қора тани ўқувчини таллаб олишди. Буларнинг ичиди менинг ўғлим ҳам бор эди. Ўша пайтда унинг қанчалик турмушга яхши қўйсани эди! Ўша яхши мактабга бориш, керак бўлган кўнгаларнинг таълимиди, ботиқанини тозалаш, бошлан-оёқ ювиниб, ала маҳаллага оёқ-караб соч таради. Сўнг китобларни қўлига олиб, жуда бахтиёр, хурсанд ва ҳаяжонланган ҳолда, йўла-йўлаки тинмай гапириб, ўзин билан бирга кетди. «Ойи, ҳеч хавотир олма, — дерди у менга, — мен дарров оқ тани болалар билан дўстлашиб оламан, бу мактабда ҳам тез кунда энг илгорлардан бўлиб оламан. Шунда сен хурсанд бўласанми?» Лекин мана учундир менинг юрагим нима, боланинг тақдирини учун қандайдир номаълум кўрув вужудимни қоплаб олганди.

Мактабга бориб қарасак, мактаб ҳовлисини қозлаб оқ тани болалар ўраб олишганди. Уларнинг баъзилари даҳшатли ку — илукс-клан қапошонини кийиб олибди, баъзилари ёниб турган машал ушлаб олган, айримлари эса, револьвер ўқитиб турибди. Ҳатто лом ва болта тутиб олганлари ҳам бор. Уларнинг ҳаммасининг кўзиди биз, қора таниларга нисбатан нафрат, оғизларидан шундай ифлос, шармсиз сўкиш чиқардики, мен дарров кўллари билан Генримининг кўнгаларини бекитдим. «Юр, қочамиз, — дейман унга, тезроқ уйга қочамиз, бу ер жуда даҳшатли экан». У менинг гапларимга кирмади, тўғрироқ, эшитмади. Чунки кўнгаларини кўллари билан маҳкам бекитиб олганди. У ўзидан каттароқ қора болаларнинг мактаб томон қатъий йўл олганликларини кўриб, мен ўзимга кела боламасимданок, улар билан бирга кетди.

Улар таътига билан мактаб биносига яқинлашган экан, кўзлари ёнар, чехраларидан ишчилик кувонч ёғилиб турардики, худди уларнинг қаршисидида гиштдан қуришган тўрт девор эмас, балки таворига ёзилган, оғури қилиб юришган жойдай. Энг охирида ўқувчинини Генриям. Унга қараб кўрсак ҳам тўғрироқ, наман. У худди кўйиб қўйган отаси, баланд бўйли, келишган одам борлиги, кўзлариди китоблар — илоҳий кўнгалар дарслиги, Қўйма Штатлар тарихи ва Шекспирнинг лэмбовча тавсифлари.

Бўхдан ташқари, кўлида йимий — фанатик журилад ҳам бор эди. Яқиндаги шу журиладан оёта чўнган ракета ҳақидаги ҳикояни ўқиган эди. «Мен катта бўлганимда, оёи, — деданди, — унда у, сени ўқиб билан бирга ракетада олиб кетаман. Сен тўғри оёта чўнган борасан».

Аёлнинг овозидан йиллам-сираниган сезилиб турарди, унинг ҳар битта сўзи худди ўзим олдида титирчлаётган кўшга ўхшарди.

— Энди боланим мени ҳеч қачон оёта олиб чиқолмайди. Америка Қўшма Штатлари тарихини ҳам ўқиб беролмайди! Авраам Линкольн ҳақидаги шеърини ёд айтиб бергани учун мукофотга олган Шекспирнинг ҳикоялар тўпламининг кучи қилиб ташлашди.

(Давоми бор).

Совет цирки 50 ёшда

СИРЛИ, СЕВИМЛИ, НАВҚИРОН

— Илжай, деспан!

Бола кўздаги баргдай гитрайди. Ҳўжайни эса баттар сеп тавушда ўшқиради: — Илжай, деспан! Сенга, илжай итваччи! Загга қараб табасум қил!

Бирок бола қанчалик таланти бўлмасин, қанчалик тиришмасин барбир бузи эллайолмайди. Кетмон дасгаси шакилдиг, бир учи ҳўжайиннинг пешанасида турган узун ёғочнинг юқориги учидан бола йиқилиб тушди, ҳалок бўлди.

Бу ланча «Бесуяк бола» номли фильмдан қўпчиликти таниш бўлса керак...

Революциядан олдин сайёр қизқичилар, турли ҳайвонларни ўйатувчилар, масҳарабозлар фақат экспонатлар учун хизмат қилганлар.

Қирида номи тилга олинган фильмда қир деб аталмиш санъатга боғлиқ бўлган аянглик воқеалар ас эйтирилган.

Улут Октябрь революциясидан кейин, 1919 йил 26 августда Халқ Комиссарлари томонидан цирк санъатига эътиборни қучайтириш, миллий циркларни шакллантириш тўғрисида чиқарилган декретдан кейингида Совет дикрининг ижодий ривожланиши ва шаклланиши даври бошланди. Бу декретга дохил Ленин имзо чеккан эди.

Шундан сўнг цирк санъатининг янги-янги қирралари ва усуллари шаклланди. Ака-ука Анатолий ва Владимир Дуровлар, Николай Гладильщиков, Вильям Труцци, Албек Контемирер, Ирина Бугримова каби катор цирк устаслари етишди. 30-йилларга келиб ҳаво гимнастикаси (учувчи Тороде) жанр сифатида ривожланди.

Ҳозир мамлакатимизда 50 цирк, 14 кўча цирк 13 зооцирк бор.

Уларда 800 дан ортққ номерлар намойиш этилади.

Миллий ўзбек цирки ҳақида сўз юритсак, унинг тарихи бундан бир неча юз йил олдинга бориб тақалади. Дастлаб дорбозлар, қизқичи-

лар, масҳарабозлар бўлиб, улар бозорларда, маросимларда, сайларда халққа хизмат қилганлар.

Революциядан кейин ўзбек цирки ўзининг тодди. Унинг санъаткорлари дастлаб Фарҳод Гўси, Фаргона канал қаби катта куришларда ўз санъатлари билан имтиҳондан ўтдилар.

Ўзбек циркининг ташкил топшириши ва ривожланиши РСФСР ва Ўзбекистон ССР халқ артисти Тошканбой Эгамбердиев, Ўзбекистон ССР халқ артистлари В. И. Заставников, М. Хўжаев, К. Зарипов, Юсуфжон қизқич Шакаржонов каби санъаткорларнинг номи билан боғлиқдир. Бундан ташқари А. Юсупов, О. Тошканбоев, Х. Зарипов, К. Зарипов, Н. Зарипов, Л. Хўжаева, Н. Хўжаев каби катор санъаткорлар ҳам ўзбек циркининг ривожланишига салмоқли ҳисса қўшдилар.

Яқинда Совет циркининг 50 йиллиги муносабати билан ўзбек миллий циркининг санъаткорларидан Нина Зарипова, Мирзохид Мирмақсудов, Саидмурод Сотиболдиев, Мамлакат Тошканбоев, Павел Ульянов, Фахриддин Шарифовлар «Ўзбекистонда хизмат кўрсатган артист» фахрий унвонини олишга муяссар бўдилар.

Коллективимизнинг яна бир катор аъзолари эса Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Фахрий Ёрликлар билан таъдирланди. Ҳа, цирк санъатининг энг севили, дилга яши турларидан бири. Унда эчкилар, кўчларини ўз санъатларини намойиш этакдилар.

Сирли ва навқирон циркиимизнинг севили санъаткорларига ҳаминша теран ижодий муваффақиятлар ер бўлсин.

О. НАҲАНОВ.

Редактор

С. М. ҚАРОМАТОВ.

ЕКЛАМА

ЭЪЛОНЛАР

ТО

РАДИО

18 НОЯБРЬ

СЕШАНБА

БИРИНЧИ ПРОГРАММА

18.00 «Хамма пахта — Ватанга!» (русча), 18.10 Кинофильмлардан кўшиқлар, 18.40 Спорт эшитириши (ўзбекча), 19.20 Ўзбек классик куйлари, 20.00 «Ешлани» радиостанциясининг программаси, 21.00 «Ленин» маҳкамаси (русча), 21.30 Пахта тақдорини учун концерт, 22.20 Пахта теримда қатнашган шаҳарликлар учун эшитириш ва концерт (русча), 22.40 А. Ҳайитматов, «Ленин ва адабий мерос масалалари» (ўзбекча), 23.15 Лерика кечаси.

ИККИНЧИ ПРОГРАММА

19.00 Социалистик мамлакатлар адабиёти, Болгар ёзувчиси С. Даскаловнинг «Яхши» номли ҳикояси (ўзбекча), 19.30 Совет Армияси жангчилари учун концерт (русча), 20.00 Да.

УЧИНЧИ ПРОГРАММА

19.00 Ўзбекистон ёзувчиларининг эҷодий портретлари. Комил Яшин.

19 НОЯБРЬ

ЧОРШАНБА

БИРИНЧИ ПРОГРАММА

6.15 Тонгги концерт, 8.25 Ўзбекистон радиоси ва телевидениеси солиштирилган концерти, 9.30 Найча М. Муҳамедов чалади, 9.50 «Зарбдор фронт» деган эшитириш (тожикча), 10.10 Д. Кабалевский асарларидан концерт, 11.15 Ракета қўшнларини ва артиллерия кўшига бағишланган эшитириш (ўзбекча), 11.30 Ракета қўшнларини ва артиллериячилар учун концерт, 13.30 Рус қизил қўшнларини ва куйлари, 15.15 Дуторчи С. Буллошев ҳақида сўхбатли концерт, 16.10 «Композитор Э. Салихов» деган эшитириш, 16.50 «Правда» газетасининг оёзори.

18.00 «Элга хизмат — олий ҳиммат» деган эшитириш (русча), 18.10 Р.

МОСКВА КЎРСАТАДИ

19.55 Кўрсатувлар программаси, 20.00 Янгиланар, 20.15 «Чашма» Фольклор клуби, 21.00 Интервю, 21.05 «Чашма» эҗағи болалар ва кичик ёшдаги ўқувчилар учун, Ҳайвон болалари ҳақида кўрсатув, 21.30 Миллионер ленинча университети, Та. риксий материал, 21.40 «Ишчилар ўрта. сийлат алоқаларнинг тарихий формалари. Социализм ва коммунизм қурилиши шартларида ишчилар ва миллий муносабатлар», 22.00 «Ота уйи», Бадий фильм, 23.35 «Вақт» информатсион программаси, 00.15 «Саргузаштлар ва фантастика инк. ди бирлишмаси», К. Михаил, «Ен томонга бир қадам», Телеспектакль 2. сериалининг премьераси, 01.15 Интервю, «Виринчи Лениннома», 01.45 Янгиланар, 02.00 Кўрсатувлар программаси, 02.05 Москва кўрсатувларининг охири.

УЧИНЧИ ПРОГРАММА

ТОШКЕНТ КЎРСАТАДИ

Ўзбек тилида: 20.00 Дўстларимиз астрадаси.

Рус тилида: 20.40 «Поездлар вис. таннага етиб келди», Илмий-оммабоп программа, 21.00 «Жиноатчилар иш», Бадий фильм.

19 НОЯБРЬ

ЧОРШАНБА

БИРИНЧИ ПРОГРАММА

17.55 Кўрсатувлар программаси, 18.00 Рус тилида телевизион янгиликлар.

Ўзбек тилида: 18.10 Болалар учун, «Оталар жасорати», 18.40 Ленинка меҳнат вақтасида, 19.00 «Дўстлар бур тароналари», Концерт, 19.40 Телевизион янгиликлар.

МОСКВА КЎРСАТАДИ

19.55 Кўрсатувлар программаси, 20.00 Янгиланар, 20.15 «Жасорат», Телевизион фильм, 21.00 Ўқувчилар учун, «Ажойиб савҳатлар», 21.30 Интервю, «Ленин ишлаган жойларда», 22.00 «Бир парча ер», Ракета қўшнларини ва артиллериячилар кўшига. Бадий фильм, 23.30 «Вақт» информатсион программаси, 00.15 Рангли телевидение программаси, Мулк тилида кинофильмлар кечаси, 01.10 Колхозчиларнинг Бутунитфок III съезди олдида, «Татарбуларинлар шундай ашайди», Хужжатли кино. очери, 01.30 Москва кўрсатувларининг охири.

ИККИНЧИ ПРОГРАММА

ТОШКЕНТ КЎРСАТАДИ

17.55 Кўрсатувлар программаси, 18.00 Болалар учун адабий топшиқлар (ўзбек тилида).

Рус тилида: 18.30 «Ғаройиб саргузашт», Қўтирчоқ фильм, 18.40 Рак.

ТЕАТР

НАВОИЯ НОМЛИ АКАДЕМИК КАТА. ТЕАТРАДА — 19[Х] да Русалка, 20[Х] да Сухайла ва Меҳри.

ҲАМЗА НОМЛИ АКАДЕМИК ДРАМА ТЕАТРАДА — 19[Х] да Боя ила хизматчи, 20[Х] да Алжонларини.

МУҒИНИН НОМЛИ ТЕАТРАДА — 19[Х] да Гули снх, 20[Х] да Қайнона.

ТОШКЕНТ ДАВЛАТ ЦИРКИДА — Йиртич ҳайвонлар аттракционини.

Кино

18 НОЯБРДА

Ҳаётимизнинг энг яхши йиллари — (1-2 серия) — САҒБАТ САРОНИ, «ЧАЙКА», «СПУТНИК», «ВОСТОК», «МОСКВА», «ТОШКЕНТ СОВЕТИНИНГ 50 ЙИЛЛИГИ» (кечурун).

Балогат чорраҳасида — «КОМСОМЛ 30 ЙИЛЛИГИ», НАВОИЯ номли (кечурун).

Тогли дара фоюмаси — «ЎЗБЕКИСТОН 25 ЙИЛЛИГИ» (кечурун).

Икинчи жанр «Н» — «ЎЗБЕКИСТОН» (кечурун).

19 НОЯБРДА

Ҳаётимизнинг энг яхши йиллари — САҒБАТ САРОНИ, «ЧАЙКА», «СПУТНИК», «ВОСТОК», «МОСКВА», «ТОШКЕНТ СОВЕТИНИНГ 50 ЙИЛЛИГИ» (кечурун ва кечурун).

Алластиплар дараси — «КОМСОМЛ 30 ЙИЛЛИГИ», «ДРУЖБА» (кечурун ва кечурун).

Балогат чорраҳасида (кечурун ва кечурун), Маҳаллада дув-дув гап (кечурун соат 1 ярида, Ўзбек тилида) — НАВОИЯ номли.

Жоду севги — САҒБАТ САРОНИ (ортаб соат 10, кундуз 12 да).

«СРЕДТЕПЛОМОНТАЖ» МАХСУС ТРЕСТИНИНГ «ТЕПЛОМОНТАЖ» ҚУРИЛИШ МОНТАЖ БОШҚАРМАСИГА

автокранчи (иш командировкаси), 4,5 разрядли газ-электр пайвандчи, автослесарь, автомобильлар двигателлари ремонтини бўйча 5,6 разрядли моторчилар, огнеупорчилар, труба ишловчилар

КЕРАК

Мурожаат учун адрес: Тошкент шаҳар, уйгур кўчаси, 4-Лочин проездн (35,37, 53-автобусларнинг «Сабзавот базиси» бекати).

ТОШКЕНТ ДАВЛАТ ЦИРКИДА

(Киров кўчаси, 11)

СОВЕТ ЦИРКИНИНГ 50 ЙИЛЛИГИГА БАҒИШЛАНГАН ЮБИЛЕЙ ПРОГРАММАСИ

«ЙЎЛБАРС ВА СИРТЛОНЛАР» АТТРАКЦИОНИ

Ургатуви — Бутунитфок қўшиги лауреати Винтор ТИХОНОВ. Айни, овчарка, кўтосларнинг энзотин аттракционини. Ургатуви—Виталий ТИХОНОВ ва совет цирки устасларининг катта байрам программалари. Таниқли масҳарабозлар РОХШ. ТЕЙН ва СУВОРОВ катнашадилар.

Томошалар кеч соат 8 да бошланали. Шанба кунлари икки марта — кундуз соат 3 ва кеч 8 да, яшанба кунлари уч марта — кундуз соат 12, 3 ва кеч 8 да томоша кўрсатилади.

Олдиндан билет сотиш нассаси очид.

«ТОШКЕНТ ОҚШОМИ»

газетасига обуна давом этишмоқда

ОБУНА «СОЮЗПЕЧАТЬ» КОНТОРАЛАРИ БУЛИМЛАРИ ВА АЛОҚА БУЛИМЛАРИДА ҚАБУЛ ҚИЛИНМОҚДА.

ОБУНА ВАХОСИ 6 ОНГА 3 СЎМ, БИР ИЛГА 6 СЎМ.

ТОШКЕНТ 4

БЕГ

18 НОЯБРЬ, 1969 й.

«ВЕЧЕРНИЙ ТАШКЕНТ» орган Гашиентского горкома КП Ўзбекистана и Ташгорсовета

БИЗНИНГ АДРЕС: Тошкент шаҳар Дзержинский кўчаси 15-уй. Редакция телефонлари: Коммутатор—33-02-49 дан 33-02-58 гача, редактор уринбосарлар 33-29-33, 33-29-09, масулу секретарлар—33-27-22, партия, совет ва касаба союз ташкилотлари, шаҳар ҳўжалик бўлимлари, 33-29-42, адабиёт, санъат ва маданият бўлимлари —33-29-55, хатлар ва оммавий ишлар—33-29-70, фан ва олий ўқув юртлари, иллюстрация бўлимлари —33-27-57, санъат, транспорт ва қурилиш бўлимлари —33-27-03, ахборот бўлими —83-65-57, эълонлар бўлими —33-81-42.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети нашриятининг босмако. масн, Тошкент шаҳри.

Индекс 64579

НАШР 2905

Р — 04806